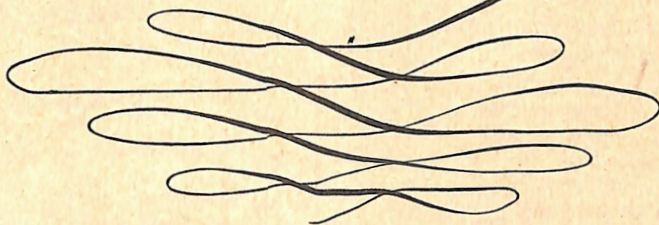

van Mens tot Mens

Orgaan van de Vereniging voor Maatschappelijk Werk op Humanistische grondslag „Humanitas” onder redactie van J. Blom, T. van Grootheest en C. M. Swiebel. Administratie-adres: Vondelstraat 61, Amsterdam-W.

1955 ons jubileumjaar

Hoe het begon!

Nederland maakt zich op om over enige weken, naar wij hopen, op luisterrijke wijze het feit te vieren, dat tien jaar geleden de Bevrijding plaatsvond.

„Tien jaar geleden,” dat is in deze dagen dikwijls het onderwerp van gesprekken en als je zo terugleeft in die tijd van tien jaar geleden, dan is het te begrijpen dat je je ook bewust wordt van het feit, dat je toen bezig was met de voorbereiding van „Humanitas”.

Natuurlijk, „Humanitas” is zo maar niet uit de lucht komen vallen. Historisch gezien ligt het zo, dat de gedachte, waaruit Humanitas geboren werd, al — zij het dan in zeer onvolmaakte vorm — leefde in de jaren 1926—1927. Hoe die gedachte zich verder ontwikkelde en in welke vorm, zal ik thans niet trachten te schetsen. In dit jubileumjaar van Humanitas is daar altijd nog wel gelegenheid toe.

Vandaag volsta ik met iets te zeggen over het werkelijke begin. Op een zekere dag, eind December 1944, ontving schrijver dezes van de kort geleden overleden senator Kees Woudenberg de uitnodiging op een bepaalde avond te komen op een bepaald adres in Amsterdam. Het was nog altijd in de bezettingstijd en voorzichtigheid was geboden. Een uitnodiging van Kees Woudenberg was echter absoluut safe en uw rapporteur ging op die bepaalde avond naar de aangegeven plaats. Hij trof daar een zeer illuster gezelschap aan. Wie er precies waren, met volstrekte zekerheid durf ik het niet meer te zeggen, maar stellig weet ik, dat er waren: onze huidige minister-president Drees, Kees Woudenberg, Reinalda, toen verdreven wethouder van Haarlem, In 't

Veld, toen verdreven burgemeester van Zaandam, Ploeg, verdreven wethouder van Utrecht, Rengelink, de huidige Vara-man.

Al spoedig werd mij duidelijk met welke bedoeling ik tot deze bijeenkomst was uitgenodigd. Mij werd daar de vraag gesteld of ik nog altijd van mening was, dat het

vraagstuk van het maatschappelijk werk bestudeerd moest worden vanuit de kring van de oude SDAP. Mij werd die vraag gesteld, omdat ik in 1939 op een conferentie, belegd door de Algemene Raad van SDAP en NVV, welke conferentie aan het vraagstuk van het maatschappelijk werk gewijd was en waar als inleiders waren opgetreden de huidige minister van Justitie, Donker, de toenmalige directeur van de School voor Maatschappelijk Werk, Moltzer, en de schrijver van dit artikel, had voorgesteld dit vraagstuk in studie te nemen.

Op die Amsterdamse bijeenkomst — ik neem aan dat een nota, die de toen in Apeldoorn wonende J. Boetje, illegaal had doen verschijnen, niet geheel vreemd is geweest aan de belegde bijeenkomst — werden diezelfde avond besluiten genomen.

Er werd een commissie ingesteld, die het vraagstuk van het maatschappelijk werk in studie zou nemen. Voorzitter werd In 't Veld en ik werd secretaris. Lid van de commissie werden onder meer H. Ploeg Jr., C. van der Lende, B. de Vries, J. Boetje, H. Barentsz, mr. Moltzer, B. van der Waerden, mevrouw Wibaut-Bastert.

Nu achteraf schrijf in zo gemakkelijk neer, die en die werden lid, maar in de donkere dagen van de honger-

P. C. FABER, eerste secretaris en directeur van de toenmalige stichting „Humanitas”

winter ging alles niet zo gemakkelijk. Hoe bereikte je Boetje, die in Apeldoorn woonde; loop maar even naar Van der Lende daar in Amstelveen en zorg dan ook nog voor contact met Moltzer in Bloemendaal.

Echter, het gelukte en in korte tijd werden heel wat vergaderingen gehouden, nota's geproduceerd en besluiten genomen.

Het belangrijkste besluit viel op 26 April. Er zou dadelijk na de Bevrijding een Stichting voor Maatschappelijk Werk op Humanistische Grondslag worden opgericht met als voorzitter In 't Veld, als penningmeester Ploeg en als secretaris Faber, die tevens met de leiding van het Centraal Bureau zou worden belast, terwijl Boetje als inspecteur-propagandist zou optreden.

Zo achteraf gezien een toch wel heel brutaal besluit. Twee bezoldigde krachten in dienst, een aanvangskapitaal van nul komma nul, geen geld voor porti, geen bureau, geen schrijfpapier en de ene vrij-gestelde op dat ogenblik vertoevend in een gevangenkamp van de Duitsers.

De Bevrijding kwam. Zonder opdracht begon ik op een kamer in mijn woonhuis, gebruikmakend van een geleende schrijfmachine, op papier, dat ergens vandaan kwam en postzegels betalend uit wat bijeengebedeld geld. Wanneer Boetje zou komen, ik wist het niet. Het contact was verbroken.

Boetje kwam, geld kwam er dank zij Volksherstel en de krachtige bemiddeling van voorzitter In 't Veld. Steun hadden we nodig. Morele en financiële steun. Alle namen noemen is onmogelijk, maar laat ik Van der Lende, Kupers en onze huidige minister van Financiën Van de Kieft vermelden.

Er moesten afdelingen komen. Boetje ging aan het werk en ik ging op pad. Toen heb ik leren liften en ik herinner me nog goed welk een moeite ik had weer in Amsterdam terug te komen, toen ik Rotterdam was gaan „bewerken”. We beleefden avonturen, maar we kwamen er.

Dank zij Boetje kregen we een bureau en officieel tot stand gekomen op 31 Mei 1945, gelukte het ons in November van datzelfde jaar het eerste nummer van ons eigen tijdschrift „Humanitas” te doen verschijnen.

Zwaar was het in 1945, zwaar in 1946, Boetje ziek en bijna het gehele jaar uitgeschakeld, ik in het ziekenhuis en lijdend aan een ziekte, waarbij het ergste werd geveresd. Doch „Humanitas” bleef. Toen ik in het ziekenhuis lag verving Kroes mij en ook na mijn snel herstel bleef hij nog enige tijd hulp verlenen. We leden aan een chronisch tekort aan financiën, maar altijd weer was er uitkomst.

„Hoe het begon!” Ik vertelde u alleen iets van de uiterlijke omstandigheden. Ik ging niet in op de vraagstukken die voor en kort na de oprichting aan de orde waren. Wat ik die heel kort samen, dan waren er deze vragen: zal de nieuwe stichting alleen zijn een overkoepelend orgaan of zal er ook eigen, praktisch werk verricht worden. De beslissing was: als het kan beide. De uitwerking in de praktijk is geworden, moest ook naar mijn mening worden, dat het eigen werk met kracht werd aangepakt.

Nog één belangrijk uitgangspunt was er. Humanitas zou zijn een stichting voor maatschappelijk werk, dus zou zich bemoeien, zowel met kinderbescherming als met reclassering, als met gezinsverzorging, als met bejaardenzorg, als met ... wat nog meer noodzakelijk is. Dit uit-

IETS OVER HET WERK VAN DE STICHTING ANKERCLUBWERK AMSTERDAM

Is het u ook wel eens gebeurd als u 's avonds door een volksbuurt liep, dat een stel jongens en meisjes op de hoek van de straat u iets nariep?

Of dat ze iets naar anderen schreeuwden, of misschien wel iets gooiden?

Na een dergelijke ervaring past men er in de regel wel voor dit nog eens mee te maken. In zo'n geval loopt men liever een andere weg om te proberen deze jongens en meisjes niet meer tegen te komen.

Is het u ook wel eens opgevallen hoeveel eet-, ijs- en gebakwinkels er tegenwoordig in deze buurten zijn en dat deze winkels goede zaken maken?

Vaak kan men in de winkels naar binnen kijken en dan blijkt dat de bezoekers(sters) veelal zeer jonge mensen zijn. Ook komt het voor dat een etalage of gordijn een blik naar binnen belet, maar het is een feit dat vele jongens en meisjes hier hun zakgeld en hun vrije tijd besteden.

De eigenaar van zo'n eetgelegenheid tracht naar zijn inzicht het verblijf zo „gezellig” mogelijk te maken, want het is belangrijk voor de omzet van de zaak dat het er leuk is en dat er veel gelachen wordt.

Wij weten echter hoe moeilijk het is om steeds iets „leuks” te zeggen, waar de jongens en meisjes om lachen kunnen en wij weten ook dat de gesprekken tussen jonge mensen in een bovenomschreven omgeving vaak leiden tot het tappen van moppen, onfrisse praatjes en wat dies meer zij.

Ook bij dit voorbeeld zou het een systeem kunnen zijn deze dingen niet te zien en er maar geen aandacht aan te besteden.

Het was juist echter het besef van verantwoordelijkheid ook voor deze grote groep jongens en meisjes, dat ons het besluit deed nemen deze dingen wel te zien. Juist daarom hebben we hen gevolgd op hun weg van school en werk naar huis en bij de besteding van hun vrije tijd, in

gangspunt is gevolgd en evenzeer is met kracht vastgehouden aan het andere uitgangspunt.

Humanitas kan slechts met succes werkzaam zijn als er een volledige samenwerking tussen de vrijwilligers en de vrijgestelde krachten is.

„Humanitas” begon — mag ik daarmee voor vandaag sluiten — met volledige overgave het brutale besluit, dat ik zoëven memoreerde, tot uitvoering te brengen.

Nu, na tien jaar, zeggen we — en ik mag dit zeggen, want aan het directe werk neem ik geen deel meer —: „Humanitas” bloeit en gaat een uitstekende toekomst tegemoet!

P. C. FABER

de avonduren en op Zaterdag en Zondag. Het was daarom dat we geen straatje omliepen ten einde ze niet te ontmoeten. We wilden met hen praten, er moest hier iets gebeuren.

In overleg met AJC, NVV, Humanitas en Humanistisch Verbond werd besloten tot oprichting van de — voor vele lezers reeds bekende — „Ankerclubhuizen”. Hier zou de gelegenheid zijn mogelijkheden voor ontspanning en vorming te bieden aan deze jongens en meisjes.

De opdracht aan de leiding van deze clubhuizen is de bovenomschreven jeugd, de zgn. „massajeugd” of ongeorganiseerde arbeidersjeugd, te bereiken. Die jongens en meisjes die er niet toe komen lid te worden van een vereniging of club. Dat is niet altijd eenvoudig.

Door de ervaringen die deze kinderen opdeden met de ouders is hun houding zeer wantrouwend en agressief. Het moet daarom voor hen *eenvoudig* gemaakt worden deel te nemen aan het Anker-clubwerk. Zij mogen niet het gevoel krijgen opgesloten te zitten, er moet een mogelijkheid zijn er elk ogenblik weer uit te kunnen lopen. Het komt dan ook voor dat het kind dagen lang rond kan lopen zonder dat het enig contact heeft gehad met de leiding.

Pas als het door z'n gedragingen in huis het verlangen toont tot het willen hebben van meer aandacht, tracht de leiding dit contact tot stand te brengen.

Door dit contact komt de leiding op de hoogte van de problemen, waardoor ook gezinsbezoek noodzakelijk kan blijken. Een speciale maatschappelijk werkster is aangesteld om de bijzondere gevallen te behandelen. De clubhuisleiding tracht het contact met de jongen of het meisje te krijgen via de activiteiten. Speciale werkplaatsen zijn voor de jongens ingericht, waar de leiding tot taak heeft de jongen tot werken te stimuleren.

Toch hebben ook velen behoefte om niets te doen en dat zijn vooral de oudere meisjes. Zij willen zitten, gezellig praten, dansen. Ook daarvoor moet het clubhuis een oplossing brengen. Weer anderen willen graag goed gekleed gaan en zij weten dat er leidsters zijn die hen graag willen helpen om voor zich zelf iets te maken. De jongens

De Volksdans in het clubhuis gaat altijd met uitbundige vrolijkheid gepaard

willen graag stoeien, vechten, krachtmeten; de speciale vechtmats brengt uitkomst.

De clubhuizen Het Anker zijn een uitkomst voor de vele jongens en meisjes uit de buurt. Hier wordt met verveletheid gehamerd op een stuk plaatijzer tot het op een asbak lijkt, daar is het muisstil, want ze zijn verdiept in een boek dat hen voert naar vreemde landen.

Maar voor alle bezoekers betekent het Anker een mogelijkheid de vrije tijd te besteden. Het clubhuis is er om hen te behoeden voor de gevaren van het straatslenteren. Het wil hen enige vreugde geven in hun vaak eentonige leventje en door dit alles mee proberen het probleem als zodanig iets minder groot te doen zijn.

De Stichting Anker-clubwerk Amsterdam heeft thans drie clubhuizen: Prins Hendrikkade 142, Grote Wittenburgerstraat 106, beide in het centrum, en Kamperfoelieweg 226 in Noord.

De staf van vaste medewerkers bestaat uit negen personen, terwijl een 75-tal vrijwillige medewerkers, één, twee, drie of zelfs meer avonden per week mede leiding geven aan dit werk.

Verder staat een Raad van Advies het werk ten dienste, waarin een aantal hoogleraren, medici, psychologen en industrieëlen, zitting hebben. Het werk in de clubhuizen Het Anker wordt mogelijk gemaakt door financiële steun van Rijk en gemeente, terwijl ook binnenkort steun van de Provinciale Staten verwacht mag worden.

Verder zijn het ook de werkgevers, die, georganiseerd in het Centraal Sociaal Werkgeversverbond, ons werk subsidiëren, terwijl ook vele particulieren gelden beschikbaar stellen.

Door het besluit van de hiervoren genoemde organisaties hebben vele kinderen in de afgelopen acht jaar dat de Stichting Anker-clubwerk Amsterdam bestaat, onze huizen bezocht. De overstelpende drukte maakt het werken met de jongens en meisjes er niet eenvoudiger op, maar geeft het bestuur en de leiding de zekerheid dat ons werk moet doorgaan en zo mogelijk uitgebreid worden.

H. W. DE WIT

Giften 1954

Bij het Accountantskantoor *Wegerif Leguyt en Swillens, Hemonylaan 24, Amsterdam*, kunnen zij, die in 1954 aan het Centraal Bestuur of het Centraal Bureau giften hebben verstrekt ten behoeve van de Vereniging Humanitas of de Stichting Kinderclubhuizen van Humanitas, inlichtingen inwinnen omtrent de door hen gestorte bedragen. Deze inlichtingen kunnen bij bovenstaand accountantskantoor worden ingewonnen gedurende de maand Maart 1955, dagelijks van 9—12.30 en 14—17.30 (Zaterdags van 9—12.30), ook schriftelijk of telefonisch (tel. 723311 en 723830).

Ontwikkelings- gebieden

Moderne industriebetonbouw naast plattelandskrotten — wel twee uitersten. Toch zijn die twee in werkelijkheid soms heel dicht bij elkaar te vinden en samen vormen zij een symbool van wat hier en daar gebeurt in de Nederlandse „ontwikkelingsgebieden”. Symbool — gelukkig zijn er niet zo veel echte plaggenhutten meer — en helaas zijn er nog niet genoeg fabrieken in die streken waar zij het hardst nodig zijn.

Negen gebieden in ons land werden in 1952 officieel tot „ontwikkelingsgebied” verklaard. Dat wil zeggen dat de situatie in die gebieden economisch én maatschappelijk zo was, dat bijzondere

maatregelen, met steun van rijks- en lagere overheid, nodig bleken om ze op een peil van welvaart te brengen, dat niet meer achterstaat bij dat in andere plattelandsgebieden, waar industrialisatie, modern verkeer e.d. hun invloed op de samenleving hebben doen gelden.

Er was — en er is nog, zelfs in deze tijd van algemene welvaart — in de ontwikkelingsgebieden grote werkloosheid. Het zijn veelal oude veengebieden, waar geen turf meer wordt gewonnen en streken waar de, vaak kleine, boerenbedrijven onvoldoende werkgelegenheid bieden voor een groot deel van de bevolking. Er is in grote delen van deze gebieden veel armoede geleden, velen

waren aangewezen op seizoenarbeid of werk in de DUW, de woningtoestanden waren schrikwekkend slecht, en hier en daar is dat nog maar heel weinig veranderd. Al deze moeilijkheden hadden hun invloed op het gezinsleven en maakten de hele samenleving in zo'n gebied bijzonder kwetsbaar.

Er waren dus van oudsher al grote problemen, ontstaan in de loop van de historische ontwikkeling en versterkt door de isolatie van deze delen van ons land, waardoor de geleidelijke veranderinge die elders het hele plattelandsleven beïnvloedden (denk bijv. eens aan Twente, aan de streek rondom Eindhoven, aan de „randstad Holland”) hier in vertraagd tempo of in het geheel niet doordrongen.

Wat betekent nu het feit dat men zich officieel tot taak heeft gesteld deze negen gebieden van ons land „tot ontwikkeling te brengen”? Allereerst betekent het, dat de isolatie wordt doorbroken. Er worden onderzoeken ingesteld, er worden nieuwe mogelijkheden tot financiering geopend, er worden plannen gemaakt en uitgevoerd: economische en sociale plannen. Want economische en sociale problemen hangen nauw met elkaar samen en men kan de éne kant van de problematiek niet doelmatig aanpakken, zonder gelijktijdig ook aan de andere extra aandacht te geven. Bij de economische plannen ligt het zwaartepunt op blijvende verbetering in de werkgelegenheid en verhoging van het algemene welvaartspeil — dus industrialisatie en tevens: verbetering van het agrarisch bedrijf door ruilverkaveling en her-ontginning; verder wegeaanleg, waterleiding riolering, woningbouw enz. Allemaal duidelijk te omschrijven en in hun resultaten direct zichtbare voorzieningen, waarvan ieder de noodzaak en het praktisch nut erkent. Maar nu komt de moeilijkheid: de „sociale planning”. Daar komen geen ijzer en beton aan te pas, daar kan men geen blauwdrukken van maken — daarbij gaat het voor een groot deel om onzichtbare waarden: om het leven van alle dag van de bewoners van deze gebieden. Om mensen in hun individualiteit en in hun groepsleven in buurtschap en dorp en in het overal weer anders ge-aarde „streekeigene”.

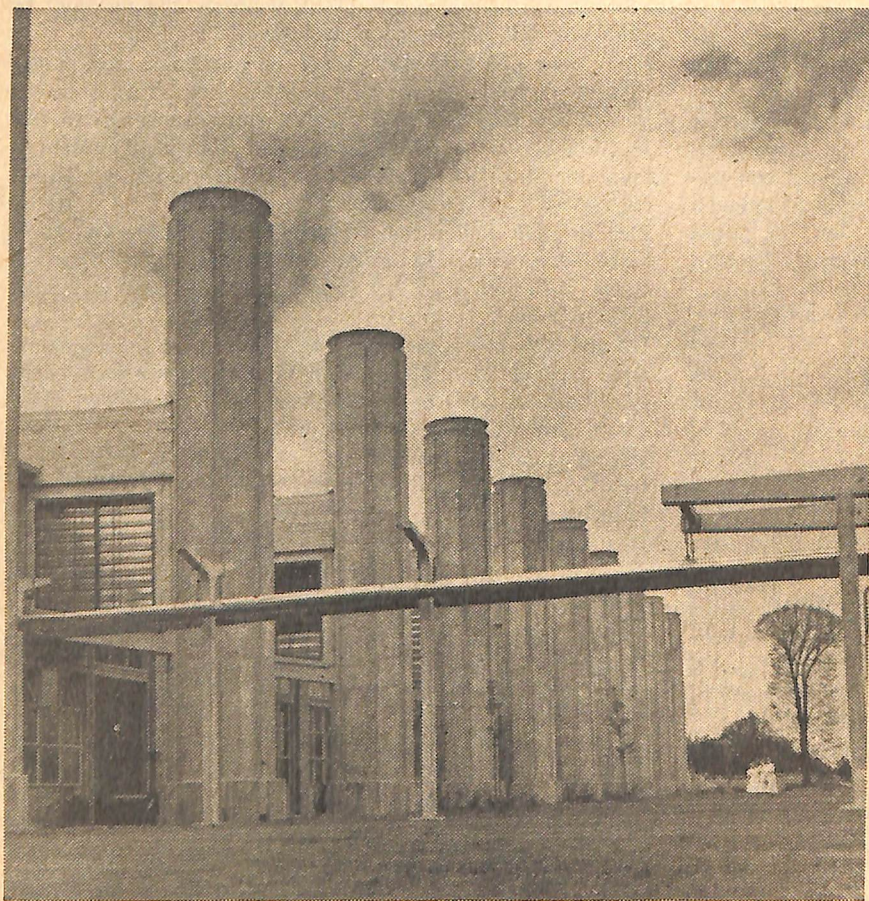

Foto afgestaan door de AKU

Er wordt in elk dezer gebieden een kort sociaal onderzoek ingesteld, gericht op de praktijk van de maatschappelijke opbouw. Dit kan echter nooit meer opleveren dan een „sociale foto”, een momentopname. Dát er op velerlei maatschappelijk gebied van alles moet gebeuren, dat realiseren wij ons. Er is veelal een tekort op het terrein van de systematische hulpverlening aan personen en gezinnen die in sociale nood verkeren of dreigen te geraken — in de apparatuur en de ontwikkeling van passende werkmethoden van het maatschappelijk werk dus, zoals dat elders in ons land als „normaal” en noodzakelijk wordt gezien.

Daarnaast is er de noodzaak voor de bewoners van deze gebieden om zich aan te passen aan de snelle veranderingen die onherroepelijk hun hele samenleving in beweging brengen wanneer economische en technische voorzieningen op grote schaal worden tot stand gebracht.

Bij het plannen maken voor de praktijk en bij het opbouwen van het werk zal men niet altijd te rade kunnen gaan bij wat al elders — vooral in het geïndustrialiseerde „Westen des lands” bestaat.

Het gaat hier om streken met eigen historische waarden en tradities en alles wat nieuw wordt opgebouwd zal zijn wortels moeten hebben in wat in deze eigen waarden en tradities mogelijkheden biedt voor de toekomst. Daarvoor moeten nieuwe vormen gevonden worden, die kunnen groeien vanuit de bevolking van de streek zelf. Zij zullen, vanuit eigen verantwoordelijkheid, hun eigen systemen, eigen organisatievormen en eigen gemeenschappelijke activiteiten moeten opbouwen — en op den duur kan men elders weer leren van de praktijk, die bij de groei van de maatschappelijke

Overpeinzingen van een forens

Opgewekt pratend over allerlei zaken en met een gezicht van... och daar is de trein al, bestormen de vele forensen dit vervoermiddel, dat ons moet brengen naar de plaats waar wij onze arbeid gaan verrichten voor de dagelijkse boterham.

In de coupé of op het balkon zittend of hangend tegen een of andere wand, hoor je dan de gesprekken — vaak noodgedwongen — aan. Je ogen zakken dicht door het gezoem en geruis van de stemmen, door het heen en weer schudden van de trein of je neemt je krantje en leest het laatste nieuws. Tot je plots een opmerking hoort maken over een ledenwerfactie die men heeft besloten in te zetten voor een op te richten schaakclub, want verbeeld je, misschien is er iets voor je te leren i.v.m. de idee waarmee je zelf al geruime tijd rondwan-

opbouw in deze ontwikkelingsgebieden is opgedaan.

In vele van deze gebieden ligt ook voor „Humanitas” een grote taak. Sinds kort heeft „Humanitas”, evenals de drie andere landelijke top-organisaties van het maatschappelijk werk, een „gecommiteerde voor de ontwikkelingsgebieden” in dienst, die tot taak heeft de afdelingen en gewesten, die bij de maatschappelijke opbouw van deze gebieden betrokken zijn, te adviseren en bij te staan bij hun moeilijke taak. L. HYMANS

delt. Immers je wilde ook proberen leden te werven, leden die je wilde bereiken voor een bepaald doel, voor het helpen van medemensen. En dan kom je tot de ontdekking dat het toch ook weer wat anders is dan leden werven voor een schaakclub, want er kan in de oproep die je uitstuurt niet gesproken worden over gezelligheid en zo al meer, neen de oplossing lag er niet voor mij, in dat gesprek en misschien... heel misschien toch ook wel weer. Immers, zo realiseerde ik me, de manier waarop zo iets wordt opgezet is toch niet zo gek.

Kijk, sprak een der reizigers, we hebben een aardige folder laten stencillen, één waarin we mededeling doen van onze plannen, toegelicht met een aardige tekening en tevens aangekondigd dat we eens komen praten.

Natuurlijk, sprak hij, hebben we niet te veel van deze folders uitgezet, want de bedoeling is dat we een sneeuwbalstelsysteem opbouwen. Elk nieuw ingeschreven lid wordt verzocht weer een ander nieuw lid aan te brengen. In zijn vriendenkring en onder zijn kennissen kan zo'n nieuw lid het beste doordringen.

Deze methode is toch niet zo slecht, dacht ik bij mij zelf, dat moet toch ook mogelijk zijn voor ons om uit te voeren. Opzetten van een sneeuwbalstelsysteem en dus besloot ik om een dergelijke suggestie eens met medebestuurders te bespreken. Dat gesprek liep clot; we zouden het eens proberen bij de werving voor leden van onze sectie gezinsverzorging, waarmee we in Januari wilden beginnen.

En wat te doen met de nieuwe leden, die zich reeds vóór Januari melden, was de vraag van een onzer. Wel, die zenden we een speciaal welkomstbriefje (dat ontvangen de nieuwe leden ná Januari in een andere vorm dan ook), zo één waarvan de laatste regel luidt: „WILT U ONS HELPEN? BRENG NOG EEN NIEUW LID AAN.”

Prompt twee dagen later bericht een der leden, dat hij aan de plicht heeft voldaan. Een nieuw lid werd ingeschreven. Nu maar hopen dat het sneeuwbalstelsysteem succes heeft. Weet u wat, lezer, probeer het ook eens voor de ledenwerving van Humanitas, dan zullen we bij ons jubileum zeker de 10.000 hebben bereikt.

Voorlopig wens ik u allen een groot succes, met veel nieuwe leden in 1955, bereikt via het sneeuwbalstelsysteem „NIEUWE LEDEN WERVEN NIEUWE LEDEN.”

FORENS

De mens in gevangenschap

Radicale vernieuwing en uitbouw

In ons vorige nummer namen wij het eerste gedeelte van dit artikel op, waarin de historie van de ontwikkeling in de opvattingen over de „mens in gevangenschap” werden geschetst. In dit nummer volgt thans de laatste ontwikkeling op het gebied van de vernieuwing van ons gevangeniswezen.

Namen de tot dusver plaats gehad hebbende wijzigingen in opvattingen en vooral uitvoering, een lange periode in beslag, de principiële herzieningen welke zich in de laatste jaren hebben voltrokken, kwamen in een zeer snel tempo tot stand. Zij kregen vorm en gestalte na de tweede wereldoorlog en wel vooral door een samengaan van krachten en figuren uit uiteenlopende levenskringen en bevolkingsgroepen, die de gevangenis en het gevangenisleven zelf hadden ondervonden. Een gestaltegeving, welke in zekere mate nadien nog werd beïnvloed door het feit, dat men stond voor het doen ondergaan van een penitentiaire behandeling van een groot aantal politieke delinquenten. Zo stelde reeds kort na de bevrijding de Commissie voor de verdere uitbouw van het Gevangeniswezen — de zgn. commissie-Pick — haar rapport op, hetwelk grotendeels het richtsnoer is geworden bij de uitwerking ten slotte van een geheel *nieuwe Beginselenwet* voor het Gevangeniswezen (21 December '51), welke 1 Juli 1953 officieel in werking trad, doch waarop voordien reeds tal van nieuwe maatregelen in de praktijk waren gebaseerd. Het verlaten van de voordien als algemeen geldende cellulaire strafexecutie spreekt uit de dienovereenkomstige wijziging van art. 11 van het Wetboek van Strafrecht, waarin thans wordt gezegd, dat „naar gelang de persoonlijkheid van de veroordeelde de gevangenisstraf in algehele of in beperkte gemeenschap dan wel in afzondering zal worden ondergaan.” Als verder zeer belangrijk element is voorts in art. 26 van de nieuwe Beginselenwet opgenomen, dat, „met handhaving van de straf of de maatregel hun tenuitvoerlegging mede dienstbaar wordt gemaakt aan de voorbereiding van de terugkeer der gedetineerden in het maatschappelijk leven.”

Ruimte voor perspectief

Een van in geselecteerde gemeenschappen tot in afzondering toe te passen individuele penitentiaire behandeling waar-

van de wet in hooggestemde zin gewaagt en waaraan door vakdeskundigen in dezelfde geest uiting is gegeven, is nu dus opengesteld en gehoopt mag worden, dat de strafexecutie zich hierop inderdaad op steeds meer geperfectioneerde wijze zal weten te ontwikkelen.

De uitgangspunten en doelstellingen — in de Wet en in de hierop aansluitende nieuwe Gevangenismaatregel (KB van 16 Mei 1953) zijn vaak even voor de hand liggend als moeilijk en moeizaam te bereiken door oorzaken van uiteenlopende aard. Aan een meest praktische en afdoende aanpak van de differentiatie der gestichten en ook de selectie der gedetineerden intern, zitten consequenties van bouwtechnische aard, aan de individuele en groepsbehandeling en persoonlijkheids- of mentaliteitsbeïnvloeding, mede die van personeelsformatie en -opleiding. Hogere reiskosten voor uit sociaal (gezins)oogpunt noodzakelijk en gewenst familiebezoek brengen eveneens een financieel facet naar voren. Moge het, vrij naar Zola, zo worden: de vernieuwing en de uitbouw zijn op weg, en niets zal hen tegenhouden.

Taak voor „de mens”

Dat bij de uitvoering der taken van het gevangeniswezen veel ruimte is gelaten voor medewerking vanuit de particuliere sector kan als genoegzaam bekend worden beschouwd, en van zeer groot belang worden geacht. Hierop thans in te gaan is niet de strekking van dit artikel. Ik ben mij bewust ook van dat wat wel van mij gevraagd werd, slechts een be-

Ons doel is:

**Bij het 10de jaar
de 10 x 1000 leden
bij elkaar !**

Help ons mee om dit doel te bereiken. U weet toch, dat huisgenoot-leden slechts een geringe contributie betalen.

Een aanmeldingskaart ontving u reeds met het vorig nummer van „van Mens tot Mens”.

Ook op u komt het aan!

perkt overzicht te hebben kunnen maken. Gebleken is hierbij echter wel, dat de inhoud van de naam van uw periodiek „Van Mens tot Mens” steeds meer de opvattingen en verhoudingen ook hier is gaan kenmerken.

Ons bevindend in een ontwikkelingsperiode waarin ervaringen nog worden getoetst en mogelijkheden worden afgetaast, probeert de gevangenis te worden een tussenstation voor maatschappelijk of zedelijk ontspoorde, mede dienende tot revisie en tot voorbereiding van verdergaande bemoeiingen en beïnvloeding ten gunste van hun wederaanpassing. Een tussenstation, waarin de ontmoeting van mens tot mens gaandeweg makkelijker is gemaakt, doch waar daardoor ook de kans op negatieve beïnvloeding door meerdere vrijheden en onderlinge contacten niet denkbeeldig is. Wat ten slotte zal domineren zal in ernstige mate afhangen van de persoonlijkheid en de gezindheid van al degenen die met deze gestrande mens, hetzij ambtelijk, hetzij in de geestelijke of in de maatschappelijke sfeer, te maken hebben.

Niet van het geven van steeds meer gunsten of vrijheden (een vraag-en-aanbodkwestie a.h.w.) — het gevangenisregime stelt overigens zijn eisen in verband met de primaire opdracht de „vrijheids”straf te executeren — hangt het af of de straf mede dienstbaar zal worden gemaakt aan de voorbereiding van de terugkeer der gedetineerden in de maatschappij en zijn heropvoeding. Van op *geestelijke overtuiging berustende* en *door beginselen geleide* pogingen tot sociale aanpassing en aanbrengen van zelfdiscipline zullen uiteindelijk de resultaten verwacht mogen worden.

En als we ons ten slotte dan afvragen of de mens medeverantwoordelijkheid draagt voor het falen van de ander door welke oorzaken dan ook, dan geven hier naar ik meen, zeker ook de beginselen van het Humanistisch Verbond en de doelstellingen van Humanitas voldoende aanknopingspunten om hierop in bevestigende zin een antwoord te geven en is een taak aangeduid voor hen die menen zich voor dit moeilijke, vaak teleurstelling brengende werk, krachtens overtuiging en instelling geroepen te gevoelen.

Nogmaals, waar het wezen van de feitelijke vernieuwing in het gevangeniswezen, de werksferen en de werkmethoden, onbesproken moesten blijven, kan ook op de speciale en praktische eisen welke aan reclasseringsbezoekers — in de toekomst wellicht humanistische geestelijke raadsliden — verder zijn te stellen, niet worden ingegaan. Toewijding en doorzettingsvermogen en realiteitszin komen daarbij o.a., naast de genoemde gezindheid en het vermogen tot het *helpen ontdekken* van een zinnvolle levensvisie en maatschappij-aanvaarding, in het geding.

J. A. VAN CALMTHOUT

Prijsvraag 1954

De is er voor

U

Wees solidair

Alle vormen van:

levens-
studie-
uitzet-
spaar-
pensioen-
begravenis-
crematie-
verzekering

Sluit Uw verzekeringen bij „De Centrale”, de bank met een ideaal: de enige bank, die de arbeidersbeweging laat profiteren van haar winst. Vraag het drukwerkje „Kracht tot nieuwe daden”, dat U nader inlicht omtrent de winstbesteding.

Laat U raden door de Centrale-agent, voor alle verzekeringen.

DE CENTRALE
ARBEIDERS-VERZEKERING

Hoofdkantoor: Rijnstraat 28, Den Haag

In het Januari-nummer van dit blad konden wij u al de namen van de eerste twintig prijswinnaars mededelen. Inmiddels is de gehele prijsvraag afgewikkeld en is gebleken, dat niet minder dan 96.000 inzendingen werden ontvangen. In vergelijking tot verleden jaar (61.000) een zeer goed resultaat dus.

Dit is in de eerste plaats te danken aan de grote activiteit die onze leden bij de verkoop van de deelnemerskaarten hebben ontplooid, niet minder dan 48.000 van deze kaarten werden verkocht in slechts 3½ maand tijds. Koplopers waren de afdelingen Mijnstreek, Dordrecht, Amsterdam, Den Haag, Amersfoort, Zwolle, Zandvoort, Zierikzee, Leerdam, Ede, Haarlem, Gorredijk, Leeuwarden, Leiden en Breda. Zij alle zijn erin geslaagd om hun normaantal ver te overschrijden. Vele van deze afdelingen hebben de verkoop in handen kunnen geven van een aparte commissie of werkgroep, het is wel gebleken, dat dit de verkoop zeer ten goede is gekomen. Wat vele van deze commissies aan werkracht en organisatietalent ten toon gespreid hebben is werkelijk bewonderenswaardig. Sommige medewerkers zijn er zelfs in geslaagd om op hun eentje bijna 300 kaarten te verkopen.

En de opbrengst? zult u vragen. Precies kunnen we dit nog niet berekenen, maar de netto-opbrengst zal dicht bij de f 35.000 liggen.

Jammer was, dat de verzending van de trekkingslijst niet zo vlot gegaan is als wij wel hadden gewenst. Natuurlijk vergt het drukken, adresseren en verzenden van 30.000 van deze lijsten altijd wel enige tijd, maar we hopen toch bij een volgende gelegenheid sneller aan alle aanvragen te kunnen voldoen.

De trekkingslijst zelf was weer uitgevoerd in het formaat van „Van Mens tot Mens” en behalve de namen van de prijswinnaars bevatte het ook een stukje van de hand van de hoofdprijswinnaar en een aantal gegevens en foto's van ons werk en natuurlijk een aanmeldingskaart. Op die manier hopen we weer meer belangstelling en sympathie voor Humanitas te winnen bij een groot aantal mensen en als het kan een aantal leden. Ten slotte willen wij niet nalaten onze welgemeende dank uit te spreken voor de grote toewijding en het enthousiasme waarmee door velen is gewerkt en waardoor dit mooie resultaat mogelijk werd.

HUMANITAS-ALLERLEI

Er zit schot in!

In de afgelopen maanden is het aantal afdelingen van Humanitas weer aanmerkelijk uitgebreid. De nieuwe loten aan de stam zijn: Gouda, Doetinchem, Axel, Apeldoorn, Brouwershaven, Heerenveen en Harlingen. Wij heten deze afdelingen hartelijk welkom en hopen, dat zij spoedig hun plaats in het Humanitas-geheel zullen weten te vinden.

Gemeentelijke subsidies

De gemeentebesturen in de Zaanstreek hebben aan onze afdeling daar een belangrijke subsidieverhoging verleend, waardoor het mogelijk wordt een maatschappelijk werk(st)er aan te stellen. Ook niet alle gemeenten in Brabant staan zo afwijzend tegenover Humanitas als Eindhoven, Breda en Tilburg. Dat blijkt uit het feit, dat Den Bosch voor 1955 opnieuw een bedrag van f 750,— beschikbaar heeft gesteld. Bergen op Zoom, dat vorig jaar nog afwijzend tegenover subsidieverlening stond, zal dit jaar f 100,— bijdragen. Vooral de gewijzigde houding van Bergen op Zoom stemt tot voldoening. Het

gewest Noord-Brabant blijft echter met financiële zorgen beladen, het is daarom verheugend, dat verschillende afdelingsbesturen uit andere delen van het land gehoor hebben gegeven aan het verzoek van het Centraal Bestuur om hun steentje bij te dragen.

Ledenwerving

U weet toch, dat we er naar streven, bij het tienjarig bestaan 10.000 leden te hebben? Wel, dat betekend hard aanpakken. Daarom wilden wij u vragen, heeft u al een nieuw lid aangebracht? We hebben nog duizend leden nodig om het gewenste aantal te bereiken. Doet u mee?

U weet, dat de contributie voor huisgenootleden slechts gering is. In het vorig nummer van „Van Mens tot Mens” was een aanmeldingskaart bijgesloten. Die kunt u gebruiken om nieuwe huisgenootleden aan ons op te geven.

Gorredijk geeft het goede voorbeeld, enige maanden geleden telde deze afdeling slechts elf leden en nu zijn zij de honderd gepasseerd. Dat is werk!

Noodlotsuren der Mensheid,

door Stefan Zweig, uitgave Wereldbibliotheek, Wereldboek No. 12.

Dit bekende boekje, bevattende vijf historische miniaturen, beleefd in deze vertaling zijn vierde druk. In het eerste van deze miniaturen wordt ons het noodlotuur beschreven van Napoleons maarschalk Grouchy, wiens falen op het kritieke moment de Franse keizer de slag bij Waterloo kostte en het wereldgebeuren beslissend beïnvloedde. Het tweede belicht een belangrijk moment in het leven van Goethe, zijn afscheid in September 1823 van Ulrike von Levetzow te Karlsbad, de schepping inluidend van de Marienbader Elegie. Het derde beschrijft het fatale uur voor de avonturier Johann August Suter, de ontdekking van goud in Januari 1848, die de doodsklok luidde over de door hem gestichte bloeiende kolonie in Californië. Het vierde doet ons het ogenblik meebeleven van de ter dood veroordeelde (Dostojewski, December 1849), die vlak voor de voltrekking van het vonnis begenadigd wordt. In het laatste beleven wij met de Poolreiziger Scott de tragiek van het moment waarop de Zuidpool bereikt wordt, doch de triomf van de ontdekker reeds door Amundsen blijkt opgeëist.

Ter ere
van het
20 JAAR

bestaan van

UNIEK

BB

BETER EN BILLIJK

Deze reclame duurt tot 20 Maart 1955

Lees deze advertentie zéér aandachtig!
*Onderstaande jubileum-reclame
is in de dames- en herenconfectie
nog nooit geweest*

Heel Nederland zal hiervan profiteren!

De grootste fabrikanten staan achter deze
reclame-actie!

- No. 1 Of U wél of niet koopt, Uw reiskosten worden vergoed.
- No. 2 Iedere koper(ster) van een costuum, winterjas, mantelcostuum, mantel of demi ontvangt een origineel Zwitsers polshorloge met goud-doubleband cadeau.
- No. 3 Iedere koper van een pantalon, sportcolbert of een merk regenjas ontvangt een fiber-reiskoffer cadeau.
- No. 4 In de prettige ochtenduren ontvangt U bij wel of niet kopen een heerlijk kop koffie met gebak.
- No. 5 Wij maken deze reclame niet alleen voor de vele duizenden vaste klanten, die wij in geheel Nederland hebben, maar tevens voor onze toekomstige cliënten.
- No. 6 Reis lustig op onze kosten naar Amsterdam, niemand zal teleurgesteld worden.
- No. 7 Zij, die in Amsterdam wonen, krijgen bovendien een extra verrassing.

Let U vooral op ons juiste adres: **Nieuwendijk 143**

ONZE AANBIEDINGEN:

- RECLAME KAMGAREN COSTUUM, pracht pasvorm f 67,— f 57,—
- TROPICAL COSTUUMS in de nieuwste dessins f 77,— f 67,—
- ELCO MAATSYSTEEM COSTUUMS, het costuum, dat stormenderhand Nederland veroverde. Ongeëvenaard van pasvorm, in de beste kwaliteit Tropical en kamgaren f 97,— f 77,—
- WINTERJASSEN in ratiné, velours, gromby, enz. f 85,— f 65,—
- DEMI'S in de nieuwste modellen f 65,— f 55,—
- 100% WOLLEN GABARDINE REGENJASSEN in de nieuwste pasteltinten, ook in gedekte tinten f 85,— f 65,—
- PANTALONS in alle kleuren en maten f 24,— f 17,—
- SPORTCOLBERTS in de bekende merken f 45,— f 35,—
- POPLIN REGENJASSEN in de bekendste wereldmerken f 55,— f 45,—
- Op onze OPNIEUW UITGEBREIDE DAMES-AFDELING (1e etage) een keurcollectie van de allernieuwste modellen.
- DAMESMANTELS in aangesloten, swaggeren Boxcoatmodellen f 45,— t/m f 95,—
- MANTELCOSTUUMS van de bekende „ELCO“-Fabriek f 85,— f 75,—
- DAMESREGENMANTELS met volledige garantie. Leuke, vlotte modellen met grote kraag f 45,— f 35,—

'n prettige reis naar Amsterdam

Ook des Maandags van 9—6 geopend